

**Звіт за результатами громадського обговорення проєкту
Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти,
які забезпечують здобуття профільної середньої освіти
за академічним спрямуванням**

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення

Міністерство освіти і науки України.

2. Зміст питання або назва документа, що було винесено на обговорення

На обговорення було винесено проєкт Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням, який розроблено з метою уніфікації рекомендованих підходів до розроблення закладами загальної середньої освіти освітніх програм на кожному циклі (профільно-адаптаційний цикл та профільний цикл) профільної середньої освіти.

Під час розроблення проєкту Типової освітньої програми враховано гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової та кадрової автономії закладів освіти, а також права педагогічних працівників на академічну свободу. Громадське обговорення було проведено у формі електронних консультацій.

Проєкт оновленої Типової освітньої програми було розміщено 16 квітня 2025 року на сайті Міністерства освіти і науки України за покликанням: <https://mon.gov.ua/news/mon-proponuie-dlia-hromadskoho-obhovorennia-proiekt-typovoi-osvitnoi-prohramy-dlia-1012-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity?v=67ff7f9749bab> та на платформі eDEM за покликанням: <https://consult.e-dem.ua/npas/499>

Зауваження та пропозиції до проєкту були надіслані на електронну скриньку (roman.hladkovskyi@mon.gov.ua), до розгляду було прийнято ті зауваження та пропозиції, що надійшли до 30.04.2025 р.

3. Інформація про установи та осіб, які взяли участь в обговоренні

Під час обговорення проєкту Типової освітньої програми було отримано зауваження та пропозиції від: Національної академії педагогічних наук України, Департаменту освіти і науки Львівської обласної державної адміністрації, Департаменту освіти та культури Львівської міської ради, відділу освіти Шевченківського та Залізничного районів м. Львова, Львівського фізико-математичного ліцею-інтернату при Львівському національному університеті імені Івана Франка, Комунального закладу Львівської обласної ради «Львівський фаховий коледж спорту», Чернігівського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського, Чернівецького

обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, КНЗ «Черкаський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України, ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», Одеської міської організації ВГО «Громадська рада освітян та науковців України», Миколаївського ліцею Миколаївської сільської ради Синельниківського району, Заплавського ліцею Чернечинської сільської ради Дніпропетровської області, Межівського аграрного ліцею-інтернату МСР, Національного банку України, народної депутатки України Інни Совсун, а також від громадян України: Валерія Хмельницького, Юрія Бицюри, Тетяни Коцюби, Галини Назаренко, Поліни Чухненко, Олександра Толстова, Галини Запорожченко, Оксани Коломієць, Алли Кадук та Юлії Островської.

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення проєкту типової освітньої програми

За результатами громадського обговорення на вебсайті Міністерства освіти і науки України та на платформі eDEM надійшло понад 70 пропозицій. Значна частина з них мала повторюваний характер і стосувалася питань змісту та структури типової освітньої програми. Серед найпоширеніших пропозицій — зауваження щодо недопустимості зменшення кількості годин на вивчення предметів мовно-літературної галузі, зокрема української мови, української та зарубіжної літератури, а також предметів мистецької, технологічної та соціальної й здоров'язбережувальної освітньої галузей. Водночас значна кількість коментарів стосувалася необхідності збільшення кількості годин на громадянську та історичну освіту, природничу галузь (хімію, біологію, географію, фізику) та пропозицій запровадити спеціалізовані профілі за цими напрямками. Частина пропозицій стосувалася структури навчальних планів: розподілу годин між роками навчання, обмеження фіксації предметів лише в 10-му класі, перегляду моделей інтегрованого й розінтегрованого навчання, гнучкості у формуванні змісту на рівні ліцеїв. Низка учасників звернула увагу на потребу забезпечити можливість поєднання кластерів для створення міждисциплінарних профілів (наприклад, поєднання STEM-дисциплін з іноземними мовами), а також на потребу нормативного визначення алгоритмів зміни профілю здобувачами освіти, формування змінних груп, розподілу годин за профілями та ролі педагогічних рад у затвердженні авторських програм. Окрема група пропозицій стосувалася запровадження нових обов'язкових курсів — зокрема «Економіки», «Підприємництва і фінансової грамотності», «Планування кар'єри» — та поглиблення практичного спрямування шкільних предметів (через лабораторні роботи, польові дослідження, проєктну діяльність). Надходили також зауваження щодо доцільності виокремлення профілів з мистецтва, фізичної культури, забезпечення підтримки малокомплектних шкіл, закладів у сільській місцевості, закладів зі специфічними умовами навчання (зокрема спортивного профілю), а також визначення підходів до реалізації профільної освіти для учнів з особливими освітніми потребами. Крім того, було висловлено занепокоєння щодо можливого

дублювання або суперечностей проєкту типової освітньої програми із чинним освітнім законодавством. Звучали пропозиції врегулювати окремі питання через інші нормативні документи (наприклад, порядок поділу класів на групи, процедури конкурсного відбору тощо).

5. Інформація про рішення, ухвалені за результатами обговорення

Інформація про рішення, ухвалені за результатами обговорення, представлена в Таблиці 1.

У Таблиці 1 використано такі скорочення:

НПА – нормативно-правові акти.

МНП – модельна навчальна програма.

ТНП – типовий навчальний план.

ТОП – типова освітня програма.

Державний стандарт – Державний стандарт профільної середньої освіти.

Таблиця 1

№	Адресант пропозиції	Частина документа, до якого надано пропозицію	Зміст пропозиції	Рішення щодо наданої пропозиції	Примітки / коментарі
1.	Валерій Хмельницький, Голова комунікацій Демократичної школи Майбутні	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	Пропонуємо внести зміни до розподілу навчального навантаження у проєкті Типової освітньої програми для 10–12 класів: 1. Зменшити на 1,5 години тижневий обсяг мовно-літературної галузі в усіх профілях, де її навантаження перевищує 7 год. 2. У STEM-профілях, де навантаження мовно-літературної галузі дорівнює 7 год, — зменшити її на 1 годину, а ще 0,5 год — зняти з найбільш навантаженої іншої галузі (наприклад, природничої або математичної). 3. Завдяки вивільненим годинам, збільшити на 1,5 години тижневе навантаження громадянської та історичної освітньої галузі незалежно від профілю. 4. Передбачити обов’язкове викладання двох	Відхилено	Інтегроване вивчення історії України і громадянської освіти у на рівні профільної середньої освіти відповідає Концептуальним засадам реформування історичної освіти, затвердженим наказом МОН № 1072 від 30 липня 2024 року. У документі підкреслено, що поєднання історичних і громадянських компонентів сприяє формуванню цілісного розуміння історичних процесів, демократичних принципів, національної ідентичності та громадянської відповідальності. Такий підхід реалізується у вигляді інтегрованого курсу в непрофільних кластерах — з акцентом на українознавчому змісті й розвитку громадянських компетентностей. Водночас у профілях із поглибленим вивченням історії та громадянської

			окремих курсів незалежно від профілю: • «Історія України і світу» (3 год) • «Громадянська освіта» (1,5 год). Аргументи, чому пропонується перенести навантаження саме з мовно-літературної галузі. Згідно з даним проектом Типової освітньої програми, мовно-літературна галузь у різних профілях має від 7 до 14 годин тижневого навантаження, що суттєво перевищує показники інших освітніх галузей. Така концентрація обов'язкових годин в одній галузі не узгоджується з концепцією НУШ, яка передбачає рівноцінну роль усіх галузей у формуванні ключових компетентностей і наскрізних умінь. Крім того, досі присутній на практиці акцент на академічному мовознавстві (зокрема на значних частинах таких розділів мовознавства як орфоепія, синтаксис, морфологія), що не має вирішального значення для життєвих виборів і громадянської	освіти передбачено можливість розінтегрованого вивчення історії та громадянської освіти, що забезпечує глибше занурення в обидві складові частини галузі. Мовно-літературна галузь у більшості профілів зберігає базове тижневе навантаження на рівні 7 годин. У профілях з поглибленим вивченням української мови і літератури збільшення навантаження є виправданим, оскільки відповідає профілюванню. Водночас потрібно зважати на те, що мовно-літературна галузь охоплює не лише українську мову та літературу, а й іноземні мови, які є ключовим інструментом комунікації в глобалізованому світі. Зменшення кількості годин на вивчення іноземної мови суперечить цілям розвитку міжкультурної компетентності, участі в міжнародних програмах, академічній мобільності й конкурентоспроможності українських випускників. Отже, скорочення годин мовно-літературної галузі загалом є недоцільним, оскільки послаблює
--	--	--	---	--

			ідентичності випускників. Натомість цей час доцільно виділити на користь інших тем з громадянської та історичної освітньої галузі, вивчення яких справді впливатиме на рішення випускників залишатися у своїй громаді/країні і будувати своє майбутнє в Україні.		одразу кілька важливих освітніх напрямів. Збільшення кількості годин на окремі курси, зокрема в громадянській та історичній галузі, можна реалізовувати в межах варіативного компонента, з урахуванням освітньої програми конкретного ліцею, інтересів здобувачів освіти й ресурсів закладу.
--	--	--	--	--	--

2.	Бицюра Юрій Васильович кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності, маркетингу і економіки, Український державний університет імені Михайла Драгоманова	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	Включити до обов’язкової навчальної програми для всіх профілів (у 10 та 11 класі) системний курс «Економіка». Запропонувати два рівні вивчення: стандартний (для всіх учнів) та поглиблений (у профільних класах).	Частково враховано без внесення змін до проєкту	Курс «Економіка» може бути введено до навчального плану закладу освіти як обов’язковий профільний або вибірковий компонент для будь-якого профілю.
3.	Бицюра Юрій Васильович кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності,		Запровадити економічний профіль навчання в межах соціально-гуманітарного кластеру, орієнтований на поглиблене вивчення: - макро- і мікроекономіки, - фінансової грамотності, - підприємництва, ринкової поведінки, - глобальних економічних зв’язків.	Враховано без внесення змін до проєкту.	Пропозиція не суперечить проєкту ТОП, заклади освіти можуть утворювати профіль із поглибленим вивченням економіки в межах соціально-гуманітарного кластера.

	маркетингу і економіки, Український державний університет імені Михайла Драгоманова		- Забезпечити продовження профільної підготовки у вищій школі, що дозволить безшовний перехід від ЗЗСО до ЗВО.		
4.	Бицюра Юрій Васильович кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності, маркетингу і економіки, Український державний університет імені Михайла Драгоманова		Передбачити підготовку вчителів економіки в педагогічних університетах, відповідно до оновлених стандартів. Розробити модель неперервної економічної освіти, що включає школи, ЗВО, післядипломну освіту, ЗНО.	Відхилено	Підготовка вчителів економіки в педагогічних університетах відповідно до оновлених стандартів, а також розроблення моделі неперервної економічної освіти не регулюються цією Типовою освітньою програмою.

5.	Тетяна КОЦЮБА, директор ліцею №306	1. Соціальна та здоров'язбережувальна освітня галузь (зокрема предмет "Основи здоров'я"), яка представлена як окремий предмет у 10–12 класах, вже втратила актуальність як самостійна одиниця. Учні знайомі з цією тематикою з 5 класу, тому доцільно: • інтегрувати її в курс «Захист України»; • або включити фрагменти у громадянську освіту; • звільнену годину перерозподілити на більш значущі предмети: українську мову, історію України, математику. 2. Предмет «Технології» в 10 класі має бути вибіркоким, адже: • зміст часто не відповідає освітнім запитам учнів; • велика кількість учнів демонструє відсутність мотивації до його вивчення; • доцільніше надати можливість обрати більш релевантний курс (наприклад, графічний дизайн,	Відхилено	Пропозиція суперечить Державному стандарту профільної середньої освіти (Додаток 23).
----	--	---	-----------	--

			фінансова грамотність, практичне право).		
6.	Тетяна КОЦЮБА, директор ліцею №306	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	Надати можливість школам: • вилучати або інтегрувати застарілі предмети.	Відхилено	Пропозиція суперечить Державному стандарту профільної середньої освіти (Додаток 23).
7.	Тетяна КОЦЮБА, директор ліцею №306	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	Надати можливість школам: розширювати години з української мови, історії України;	Враховано без внесення змін до проєкту.	Пропозиція не суперечить проєкту ТОП. Заклади освіти можуть збільшувати кількість годин на вивчення предметів / курсів.
8.	Тетяна КОЦЮБА, директор ліцею №306	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів	Надати можливість школам:	Враховано без	Пропозиція не суперечить проєкту ТОП. Заклади освіти можуть

		академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	• реалізовувати предмети за вибором учнів у 10-12 класах;	внесення змін до проєкту.	збільшувати кількість годин на вивчення предметів / курсів.
9.	Тетяна КОЦЮБА, директор ліцею №306	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	переглянути вимоги Типової програми щодо сталого закріплення історико-громадянських предметів по роках (10–12 клас), а не в сукупному вигляді;	Відхилено	Пропозиція щодо обов’язкового розділення курсів громадянської та історичної галузі суперечить Концептуальним засадам реформування історичної освіти, затвердженим наказом МОН № 1072 від 30 липня 2024 року. У документі підкреслено необхідність вивчення історії та громадянської освіти як засобу формування цінностей, громадянської відповідальності, розуміння демократичних процесів та історичних підстав становлення української нації.
10.	Тетяна КОЦЮБА, директор ліцею №306	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з	забезпечити гнучкість у формуванні варіативної складової, дозволивши академічному ліцею	Враховано без внесення змін до	Пропозиція не суперечить проєкту ТОП. Заклади освіти можуть адаптувати освітню програму до потреб і профілю учнів.

		навчанням українською мовою	більше адаптувати програму до потреб і профілю учнів.	проєкту.	
11.	Миколаївський ліцей Миколаївської сільської ради Синельниківськог о району		У проєкті Типової освітньої програма для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням зазначено, що для вибіркового освітніх компонентів, що фінансуються з державного бюджету (навчальних предметів, інтегрованих курсів, міжгалузевих інтегрованих курсів; без урахування поділу на групи) пропонуємо здійснювати фінансування поділу на групи з державного бюджету. У навчальних планах зазначено, що з державного бюджету фінансується 36 годин на тиждень, ми пропонуємо фінансувати 38 годин на тиждень з державного бюджету.	Відхилено	Порядок фінансування поділу на групи з державного бюджету не регулюється Типовою освітньою програмою. Кількість годин, що фінансується з державного бюджету, визначено Державним стандартом профільної середньої освіти.

12.	Миколаївський ліцей Миколаївської сільської ради Синельниківськог о району	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	Чи можливе використання пропонованих навчальних планів для чистого профілю (наприклад, тільки математика), чи ми можемо розробити власний навчальний план і хто його повинен затвердити?	Враховано без внесення змін до проєкту.	Не суперечить проєкту ТОП. Заклади освіти можуть реалізовувати моногалузовий профіль, наприклад, математичний.
13.	Галина Назаренко, проректор КНЗ «Черкаський ОПОПП», доктор педагогічних наук, професор.	5. Модельні навчальні програми	На сторінці 7 проєкту зазначено: Навчальні програми для вибіркового освітніх компонентів, розроблені не на основі модельних навчальних програм, затверджує педагогічна рада академічного ліцею з дотриманням вимог, визначених у додатку 6. Це твердження протирічить чинним нормативним документам: ПОРЯДОК здійснення експертизи, надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам (Наказ Міністерства освіти і науки від 05 червня 2023 року № 675, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17 липня 2023 р. за № 1203)	Враховано без внесення змін до проєкту.	Напрацьовано відповідні зміни до НПА (Порядок здійснення експертизи, надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам (Наказ Міністерства освіти і науки від 05 червня 2023 року № 675, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 17 липня 2023 р. за № 1203)

14.	Чухненко Поліна - завідувач кафедри методики викладання природничо- математичних дисциплін Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, кандидат хімічних наук	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	1. Інтегрований курс природничої освітньої галузі читається у дуже малій кількості годин: 10 клас - 4 год I семестр, 2 год. II семестр, 11 клас - 2 год. - Пропозиція по 4 год. на тиждень в 10 кл та 4 год. на тиждень в 11 кл (саме так розрахована Модельна навчальна програма Шаламова Р.В., інакше виходить, що половина глобальних цілей ООН, навколо яких побудована програма не будуть розгянуті). Окрім того, зважаючи, що зовсім не вивчаються окремі предмети: фізика та географія у 10- 12 кл., викладати біологію та хімію на профільному рівні без принаймні супутнього викладання в достатній кількості годин ІК природничої освітньої галузі, нелогічно - здобувачі освіти не бачитимуть міжпредметних зв'язків. 2. Якщо не вдається виділити більшу к-сть годин на вивчення ІК природничої освітньої галузі, то запропонувати варіативний план із можливістю розінтегрованого	Враховано без внесення змін до проєкту.	Пропозиція не суперечить проєкту ТОП. Кількість годин на вивчення предметів / курсів може бути збільшена за рахунок годин для вибіркових освітніх компонентів. Можливість розінтегровано вивчати окремі предмети природничої освітньої галузі передбачена в межах STEM кластера.
-----	---	---	---	---	--

			вивчення біології, хімії, географії, фізики у 10-12 класах саме в цьому кластері і профілі.		
15.	Чухненко Поліна - завідувач кафедри методики викладання природничо- математичних дисциплін Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, кандидат хімічних наук	Додаток 1. Загальний обсяг навчального навантаження для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	3. Внести зміни на с.19 у Загальний обсяг навантаження (STEM Кластер (профілі з поглибленим вивченням хімії та біології)) збільшивши кількість годин на вивчення предметів Природничої освітньої галузі і зменшивши кількість годин на вивчення мовно- літературної галузі, бо профіль не гуманітарний. Як аргумент - аналіз кількості випускників, які складають хімію на НМТ/ЗНО впродовж останніх 10 років - абсолютна гуманітаризація освітнього процесу.	Враховано без внесення змін до проєкту.	Пропозиція не суперечить проєкту ТОП. Кількість годин на вивчення предметів / курсів може бути збільшена за рахунок годин для вибіркових освітніх компонентів.

16.	Чухненко Поліна - завідувач кафедри методики викладання природничо- математичних дисциплін Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, кандидат хімічних наук	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	4. Чи можливо використати години для вибіркового освітніх компонентів на вивчення ІК природничої освітньої галузі у кількості на яку запланована МНП?	Враховано без внесення змін до проєкту.	Пропозиція не суперечить проєкту ТОП. Заклади освіти можуть збільшувати кількість годин на вивчення предметів / курсів у межах і поза профілем.
17.	Чухненко Поліна - завідувач кафедри методики викладання природничо- математичних дисциплін Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької	6. Рекомендовані форми організації освітнього процесу	5. У розділі оцінювання детальніше прописати процедуру оцінювання з предметів вибіркового освітнього компонента.	Взято до уваги.	Робоча група, створена МОН України, працює над розробленням цілісної системи оцінювання. За результатами роботи групи буде розроблено відповідні НПА.

	області, кандидат хімічних наук				
18.	Чухненко Поліна - завідувач кафедри методики викладання природничо- математичних дисциплін Інституту післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області, кандидат хімічних наук	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	6. У більшості планів жодних згадок про предмет "хімія" чи це не призведе до знищення хімічної промисловості і галузі загалом в країні у перспективі 10 років?	Враховано без внесення змін до проєкту.	STEM кластер передбачає вивчення хімії. У решті кластерів вивчення хімії є невід'ємним складником інтегрованого курсу природничої освітньої галузі.

19.	Галина Запорожченко		Оскільки учні краще засвоюють знання через досвід, а не лише через підручники, то доцільно у «ПРАКТИЧНІЙ ОРІЄНТАЦІЇ ПРЕДМЕТІВ» дещо змінити, а саме: зменшити надмір теорії в природничих та математичних дисциплінах і ввести лабораторні, польові, соціальні дослідження, проєктну діяльність. Багато учнів обирають напрям навчання навмання - профорієнтація має бути системною. Тому до «КАР'ЄРНОГО ОРІЄНТУВАННЯ» варто додати предмет або модуль «Планування кар'єри», де буде не лише ознайомлення з професіями, а й візити до університетів, онлайн-зустрічі з фахівцями. Щодо «ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ТА САМОРЕФЛЕКСІЇ» варто додати регулярні заняття з ментального здоров'я.	Відхилено	Типова освітня програма не регулює зазначені питання.
-----	------------------------	--	---	-----------	---

20.	Оксана Коломієць	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	У типовому плані Програми передбачено предмет Інтегрований курс природничої освітньої галузі. Цікавить, які природничі науки туди входять? Педагог якої спеціальності має його викладати? І чи зможуть діти в ході даного курсу підготуватися до ЗНО/НМТ з природничих наук? (БО поки діти складають ці предмети окремо	Взято до уваги.	Структура інтегрованого курсу залежить від типового плану, на основі якого заклад створює власний навчальний план. Модельні навчальні програми природничої галузі будуть розроблені та затверджені після затвердження Типової освітньої програми.
21.	Віктор Науменко	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	Узаконити як і в середній школі 3 години української мови і 3 години літератури (інтегровано чи окремо). Підлітки й так майже не володіють українською. Мова - це безпека держави.	Враховано частково без внесення змін до проєкту.	У навчальному плані для мовно-літературного кластера визначено мінімально 3 години української мови та 3 години української літератури інтегровано із зарубіжною. Заклад може збільшувати кількість годин на вивчення української мови та літератури за рахунок годин для обов'язкових освітніх компонентів за обраним профілем та годин для вибірових освітніх компонентів

22.	Алла Кадук	3. Загальний обсяг навчального навантаження на профільно-адаптаційному циклі та профільному циклі профільної середньої освіти, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання	Абзац на сторінці 3 документа викласти в такій редакції: «Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання. Кількість навчальних годин за освітніми галузями й роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів (додаток 23 Державного стандарту) для: обов'язкових освітніх компонентів, спільних для всіх профілів, та за профілем; вибіркових освітніх компонентів за обраним профілем відповідно до освітніх галузей (навчальних предметів / інтегрованих курсів / міжгалузевих інтегрованих курсів / проведення індивідуальних консультацій, групових занять та проектної діяльності); вибіркових освітніх компонентів, спільних для всіх профілів.»	Враховано частково	Подано в такій редакції: "обов'язкових освітніх компонентів, спільних для всіх профілів, та обов'язкових освітніх компонентів за обраним профілем відповідно до освітніх галузей (навчальних предметів / інтегрованих курсів / міжгалузевих інтегрованих курсів / проведення індивідуальних консультацій, групових занять та проектної діяльності)".
-----	------------	--	---	--------------------	--

23.	Робоча група ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти»	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	У розділі 6. «Рекомендовані форми організації освітнього процесу» констатується, що «Основою для формування профілів навчання є відповідні освітні галузі – одна або кілька, представлені повністю або частково». Втім, нагадаємо, що державними стандартами освіти на усіх рівнях (початковий, базовий, профільний) визначено 9 освітніх галузей, а запропонованими кластерами і відповідно – профілями охоплено тільки СІМ освітніх галузей. Відсутні кластери, що пропонують поглиблене вивчення навчальних предметів / інтегрованих курсів мистецької освітньої галузі та освітньої галузі «Фізична культура», що позбавляє академічні ліцеї можливості створення відповідних профілів навчання. Це суперечить твердженню, зазначеному у преамбулі ТОП (додаток 3, 4) «Типовий навчальний план передбачає варіативність у визначенні змісту профільного навчання відповідно	Враховано частково	1. У 6 розділі додати "профілі з поглибленим вивченням мистецтва" у абзаці: 6. Рекомендовані форми організації освітнього процесу - соціально-гуманітарний кластер (зокрема профілі з поглибленим вивченням історії та громадянської освіти, профілі з поглибленим вивченням географії та іноземної мови, профілі з поглибленим вивченням мистецтва). 2. У Додатку 1 до Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням (розділ 3) додати таблицю <i>СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ КЛАСТЕР (профілі з поглибленим вивченням мистецтва)</i>. 3. У Додатку 2 до Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням (розділ 3) додати таблицю <i>СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ КЛАСТЕР (профілі</i>
-----	--	--	---	--------------------	--

			до трьох кластерів (мовно-літературного, соціально-гуманітарного, STEM). Він забезпечує можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти та задоволення їхніх освітніх потреб». Формальне, мінімалізоване (1 година на тиждень у 10 класі) ставлення до мистецької освітньої галузі обмежує задоволення освітніх потреб учнівства у творчості, мистецькій самореалізації, системності підходу щодо формування культурної компетентності. Дискримінаційний підхід розробників ТОП щодо мистецької освітньої галузі підтверджується положенням преамбули (Додаток 3, 4) «Вивчення навчальних предметів та/або інтегрованих курсів мистецької освітньої галузі може бути завершене на кінець профільно-адаптаційного циклу для всіх профілів», що ПОВНІСТЮ ПОЗБАВЛЯЄ учнівство у задоволенні освітніх потреб в галузі	з поглибленим вивченням мистецтва). 4.Доповнити у Додатку 3 "У Типовому навчальному плані для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою (Додаток 3): Вивчення навчальних предметів та/або інтегрованих курсів мистецької освітньої галузі може бути завершене на кінець профільно-адаптаційного циклу для всіх профілів у межах мовно-літературного і STEM-кластерів та профілів у межах соціально-гуманітарного кластера, окрім профілів із поглибленим вивченням мистецтва, де передбачено вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво» разом із поглибленим вивченням одного або декількох видів мистецтва. 3. "У Типовому навчальному плані для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою (Додаток 3) долучити таблицю СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ КЛАСТЕР (профілі з поглибленим вивченням мистецтва) 4. Доповнити У Додатку 4 до Типової освітньої програми для 10–12 класів
--	--	--	--	--

			мистецтва і творчості, підтриманні емоційного здоров'я. Водночас зазначимо, що хоча години для проведення фізичної культури захищені частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», і їх упровадження передбачено упродовж усього профільного рівня навчання, обмеження у прагненні учнівства поглиблено займатися фізичною культурою, а академічним ліцеям - пропонувати поглиблене вивчення фізичної культури також має ознаки нерівного підходу щодо реалізації освітніх галузей державного стандарту профільної освіти. Також виникає колізія, яким чином можна реалізувати поглиблене навчання з вищезазначених освітніх галузей (зазначимо, що у Додатку 5 у переліку модельних навчальних програм для обов'язкових освітніх компонентів, спільних для всіх профілів визначено назви МНП «Мистецтво. 10–12 клас. Поглиблений рівень», «Фізична	закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням (розділ 4) Вивчення навчальних предметів та/або інтегрованих курсів мистецької освітньої галузі може бути завершене на кінець профільно-адаптаційного циклу для всіх профілів у межах мовно-літературного і STEM-кластерів та профілів у межах соціально-гуманітарного кластера, окрім профілів із поглибленим вивченням мистецтва, де передбачено вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво» разом із поглибленим вивченням одного або декількох видів мистецтва. 5.Долучити таблицю У Додатку 4 до Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням (розділ 4) СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ КЛАСТЕР (профілі з поглибленим вивченням мистецтва).
--	--	--	--	---

			культура. 10–12 класи. Поглиблений рівень»), якщо ЖОДНИМ Типовим навчальним планом це не передбачено.		
--	--	--	--	--	--

24.	Заст. директора з наукової роботи Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України, методист 1 категорії, канд. хім. наук Олександр ТОЛСТОВ	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	Мінімальна кількість годин на опанування кожної дисципліни (хімія, біологія) природничої освітньої галузі в межах STEM КЛАСТЕРу вважаю замалою, тому що це не відповідає складності кожної дисципліни на не дає можливості учням ознайомитися з усіма аспектами цих дисциплін навіть без осучаснення тематичних напрямів. Відповідність до Державного стандарту теж не аргумент через недосконалий підхід до стандартизації. Вважаю доцільним збільшити кількість один за кожною з дисциплін та інтегрованого курсу природничої, технологічної та інформатичної освітньої галузей	Враховано без внесення змін до проєкту.	У STEM кластері проєктом Типової освітньої програми передбачено кілька профілів, у кожному з яких визначено різну кількість годин на предмети / курси, які є основними в межах певного профілю. Відповідно в профілі з поглибленим вивченням хімії та біології більше годин саме на ці предмети. Понад те, у навчальному плані вказана мінімальна кількість годин, яку заклад освіти може збільшувати на ті предмети або курси, які вважає потрібними для формування певного профілю, за рахунок годин для обов'язкових освітніх компонентів за обраним профілем
25.	Заст. директора з наукової роботи Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України, методист 1 категорії, канд. хім. наук		Ще порада – бажано розробити інтегрований курс з технології, який би містив відповідні аспекти кожної з хім-біо дисциплін, в тому числі і фізику (саме цього вимагають роботодавці на сучасних підприємствах і те, що не дає освіта, а кожний молодий фахівець	Враховано без внесення змін до проєкту.	Курс може бути розроблений будь-яким авторським колективом як вибіркового освітнього компонента, що допускається проєктом ТОП

	Олександр ТОЛСТОВ		намагається «добрати» або після навчання або на початку кар'єри). Без цього це буде марна втрата часу на СТЕМ-освіту.		
26.	ЗАПЛАВСЬКИЙ ЛІЦЕЙ ЧЕРНЕЧЧИНСЬК ОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ ДНІПРОПЕТРОВ СЬКОЇ ОБЛАСТІ		З матеріалами ознайомилися. Але в майбутньому наш заклад освіти не підпадає вимогам чинного законодавства щодо функціонування ліцеїв в вимогах щодо наповнювальності класів.		Пропозиції відсутні.
27.	Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський фаховий коледж спорту»	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	Педагогічний колектив просить розглянути пропозицію до проєкту Типової освітньої програми для 10–12 класів для спортивних ліцеїв, як закладів загальної середньої освіти зі специфічними умовами навчання, що є невідокремленим структурним підрозділом фахового коледжу спорту та забезпечує здобуття повної загальної середньої освіти на профільному рівні для закладів спеціалізованої освіти спортивного	Відхилено	Законом України "Про освіту" передбачено створення державою умов для здобуття освіти мистецького, спортивного, військового та наукового спрямування, у тому числі в закладах спеціалізованої освіти всіх рівнів. Отже, профільне (поглиблене) вивчення освітньої галузі фізичної культури має особливі умови, на відміну від інших освітніх галузей. Оскільки проєкт Типової освітньої програми стосується тільки

			профілю із специфічними умовами навчання.		академічних ліцеїв і не охоплює навчальних планів закладів спеціалізованої освіти спортивного спрямування, відповідних кластерів / профілів у ньому не передбачено.
28.	НАЦІОНАЛЬНА Академія педагогічних наук України (НАПН України) ВІДДІЛЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ СИСТЕМ		На нашу думку, проєкт ТОП необхідно узгодити з окремими положеннями освітнього законодавства. Зокрема, доцільно зазначити законодавчу норму про мінімальну кількість профілів на паралелі одного року навчання. Пропонуємо на с. 8 абзац «Освітній процес на рівні профільної середньої освіти...» доповнити виразом «На паралелі класів одного року навчання обов’язково має бути сформовано не менше 3-х профілів навчання для класів або змінних груп».	Відхилено	Типова освітня програма не дублює положення чинного законодавства, зокрема Закону України «Про повну загальну середню освіту», який визначає вимоги до організації освітнього процесу, включаючи кількість профілів на паралелі класів одного року навчання. Усі норми, що стосуються мінімальної кількості профілів, вже закріплені в законодавстві та є обов’язковими для виконання. Типова освітня програма спрямована на реалізацію державного стандарту та надає закладам освіти інструменти для розроблення власних освітніх програм у межах чинного законодавства.

29.	НАЦІОНАЛЬНА Академія педагогічних наук України (НАПН України) ВІДДІЛЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ СИСТЕМ		На с. 8 в абзаці «Якщо профіль навчання, сформований академічним ліцеєм, передбачає поглиблене вивчення навчальних предметів...» доцільно дати таке роз'яснення: «...та доповнити його необхідними навчальними предметами та/або курсами за рахунок навчальних годин для обов'язкових освітніх компонентів за обраним профілем та навчальних годин для вибіркового освітніх компонентів».	Прийнято	Уточнено в тексті ТОП.
30.	НАЦІОНАЛЬНА Академія педагогічних наук України (НАПН України) ВІДДІЛЕННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ І ЦИФРОВІЗАЦІЇ ОСВІТНІХ СИСТЕМ		У розділі 7 в описі інструментарію оцінювання варто передбачити варіативні сценарії проходження оцінювання: тимчасове умовне зарахування, повторне оцінювання в інший термін, індивідуальний супровід тощо, особливо для випадків одержання учнями негативних результатів.	Відхилено	Не регулюється ТОП.

31.	ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМ НОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ К.Д.УШИНСЬКО ГО		У типовій освітній програмі для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти передбачається, що у I семестрі 10 класу кількість годин для обов'язкових освітніх компонентів є однаковою для всіх здобувачів освіти, незалежно від того, який профіль вони оберуть. У II семестрі кількість годин зміниться. Як здійснювати тарифікацію педагогічних працівників при неоднаковому навантаженні у I і II семестрах. Пропонуємо навчальний план для 10 класу не виокремлювати на I та II семестри.	Відхилено	Питання тарифікації не регулюється ТОП. У новій Типовій освітній програмі кількість годин для обов'язкових освітніх компонентів у першому семестрі 10 класу є однаковою для всіх кластерів. Це рішення дає змогу створити рівні стартові умови для здобувачів освіти: надолужити можливі освітні втрати, поступово адаптуватися до нових форматів навчання, а головне – ознайомитися з особливостями обраного профілю та усвідомлено визначитися з подальшою освітньою траєкторією. Водночас уже в першому семестрі учні та учениці матимуть години для вивчення предметів та курсів за вибором. У другому семестрі кількість годин для профільних предметів збільшиться. Такий підхід посилює роль 10-го класу як перехідного і допомагає учнівству зробити вибір не формальним, а справді змістовним.
-----	---	--	---	-----------	--

32.	ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМ НОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ К.Д.УШИНСЬКО ГО		Який алгоритм визначення профілю здобувачами освіти?	Пропозиції відсутні	Алгоритм визначення профілю визначено у Наказі МОН від 10.10.2024 № 1451 "Про затвердження Концептуальних засад реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї)".
33.	ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМ НОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ К.Д.УШИНСЬКО ГО		Під час складання Типової освітньої програми для 11-13 класів спеціальних закладів загальної середньої освіти для дітей з особливими освітніми потребами, які будуть забезпечувати профільну середню освіту за академічним спрямуванням внести корекційну складову до навчального плану.	Враховано	Типові освітні плани для здобувачів освіти з особливими освітніми потребами буде підготовлено після затвердження проєкту ТОП.

34.	ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМ НОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ К.Д.УШИНСЬКО ГО	Додаток 3. Типовий навчальний план для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою	Чому відсутні години викладання предмета «Захист України» у 12 класах всіх кластерів.	Частково враховано	Нова модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Захист України» побудована за модульним принципом, що забезпечує її гнучкість, варіативність і адаптивність до потреб здобувачів освіти. Програма структурована таким чином, щоб досягнення очікуваних результатів навчання відбувалося впродовж двох навчальних років — у 10-му та 11-му класах — із тижневим навантаженням 2 години. Такий розподіл відповідає логіці поступового й послідовного формування необхідних знань, умінь та практичних навичок, зокрема у сферах домедичної допомоги, безпеки, національного спротиву, цивільного захисту та військової справи. Водночас Типова освітня програма передбачає можливість інституційної автономії: заклади освіти можуть самостійно ухвалити рішення про поглиблене опрацювання окремих модулів курсу у 12 класі і використовувати для цього години варіативного компонента. Такий підхід дає змогу врахувати як інтереси здобувачів освіти, так і специфіку
-----	---	---	---	-----------------------	---

					освітньої траєкторії ліцею, не порушуючи загальної структури програми.
35.	ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМ НОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ К.Д.УШИНСЬКО ГО		Чи можуть години для обов'язкових та вибіркового освітніх компонентів, які фінансуються з державного бюджету, використовуватися не повністю.		Пропозиції відсутні.

36.	ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМ НОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ІМЕНІ К.Д.УШИНСЬКО ГО		Чи може заклад освіти самостійно розробити профіль навчання, який не пропонується Типовою освітньою програмою (наприклад, математика й хімія).	Враховано без внесення змін до проєкту.	Академічний ліцей визначає перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, зокрема перелік предметів та/або інтегрованих курсів за обраним профілем, а також предмети / курси вибіркового освітнього компонента з урахуванням освітніх потреб здобувачів освіти, що відображає в навчальному плані освітньої програми академічного ліцею. Якщо профіль навчання, сформований академічним ліцеєм, передбачає поглиблене вивчення навчальних предметів / курсів, які не зазначені в типових навчальних планах Типової освітньої програми, академічний ліцей може обрати типовий навчальний план відповідного кластера як базовий та доповнити його необхідними навчальними предметами та/або курсами з переліку вибірових освітніх компонентів. Такий підхід дає змогу забезпечити реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії відповідно до освітніх запитів здобувачів освіти та кадрово-
-----	---	--	--	---	--

					ресурсних можливостей академічного ліцею.
37.	Одеська міська організація ВГО Громадська рада освітян та науковців України		Необхідно визначити механізм створення та затвердження ЗЗСО власних програм предметів і курсів за вибором. Удосконалити механізм затвердження навчальних програм, які розроблені не на підставі модельних та надати більшу автономію у цьому питанні ЗЗСО.	Враховано без внесення змін до проєкту.	Проєкт ТОП містить опис зазначених механізмів.

38.	Одеська міська організація ВГО Громадська рада освітян та науковців України		Потрібно нормативно визначити, що ліцей самостійно (в межах академічної та організаційної свободи) обиратиме кластер чи кластери на якому базуються його профілі, і добирає відповідні навчальні предмети й курси на підставі власного самооцінювання та вивчення попиту територіальної громади.	Враховано без внесення змін до проєкту.	Академічний ліцей визначає перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, зокрема перелік предметів та/або інтегрованих курсів за обраним профілем, а також предмети / курси вибіркового освітнього компонента з урахуванням освітніх потреб здобувачів освіти, що відображає в навчальному плані освітньої програми академічного ліцею. Якщо профіль навчання, сформований академічним ліцеем, передбачає поглиблене вивчення навчальних предметів / курсів, які не зазначені в типових навчальних планах Типової освітньої програми, академічний ліцей може обрати типовий навчальний план відповідного кластера як базовий та доповнити його необхідними навчальними предметами та/або курсами з переліку вибірових освітніх компонентів. Такий підхід дає змогу забезпечити реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії відповідно до освітніх запитів здобувачів освіти та кадрово-
-----	---	--	--	---	--

					ресурсних можливостей академічного ліцею.
39.	Одеська міська організація ВГО Громадська рада освітян та науковців України		Доцільно дозволити поєднувати декілька кластерів для створення сучасних перспективних профілів, наприклад: предмети STEM-кластеру та іноземні мови (математика та іноземні мови, ІТ та іноземні мови тощо). Проектом типової освітньої програми передбачено лише поєднання географії та іноземної мови.	Враховано без внесення змін до проєкту.	Академічний ліцей визначає перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, зокрема перелік предметів та/або інтегрованих курсів за обраним профілем, а також предмети / курси вибіркового освітнього компонента з урахуванням освітніх потреб здобувачів освіти, що відображає в навчальному плані освітньої програми академічного ліцею. Якщо профіль навчання, сформований академічним ліцеем, передбачає поглиблене вивчення навчальних предметів / курсів, які не зазначені в типових навчальних планах Типової освітньої програми, академічний ліцей

					може обрати типовий навчальний план відповідного кластера як базовий та доповнити його необхідними навчальними предметами та/або курсами з переліку вибіркових освітніх компонентів. Такий підхід дає змогу забезпечити реалізацію індивідуальної освітньої траєкторії відповідно до освітніх запитів здобувачів освіти та кадрово-ресурсних можливостей академічного ліцею.
40.	Одеська міська організація ВГО Громадська рада освітян та науковців України		Додати більше вимог до осіб, які можуть розпочати навчання за відповідною профільною освітньою програмою крім документа (свідоцтво досягнень, свідоцтво про здобуття базову середньої освіти), наприклад: - вивчення певних предметів на відповідному рівні у базовій школі; - вивчення двох відповідних іноземних мов для класів з поглибленим вивченням іноземних мов.	Відхилено	Пропозиція суперечить принципу рівного доступу до якісної освіти.

41.	Одеська міська організація ВГО Громадська рада освітян та науковців України		Розробити моделі та механізми розподілу годин навчального навантаження: - між обов'язковими освітніми компонентами, що поглиблюють/розширюють профіль; - між вибірковими освітніми компонентами для задоволення особистих інтересів та забезпечення різнобічного розвитку.	Враховано без внесення змін до проєкту.	Передбачено в пропонованому проєкті ТОП.
42.	Одеська міська організація ВГО Громадська рада освітян та науковців України		Розробити методичні рекомендації щодо формування змінних груп та їх функціонування упродовж навчального року, встановити механізм із термінами за часом для переходу здобувачів освіти між групами (наприклад: група формується на навчальний рік та зміни не відбуваються).	Взято до уваги.	Зазначені рекомендації будуть наведені у щорічних листах МОН.
43.	Одеська міська організація ВГО Громадська рада освітян та науковців України		Встановити чіткі вимоги для термінів за часом зміни здобувачами освіти профілю навчання у старшій школі та механізму переводу, для запобігання конфлікту інтересів у	Враховано без внесення змін до проєкту.	Передбачено в пропонованому проєкті ТОП.

			разі формування профільного класу на підставі конкурсного відбору (наприклад: лише упродовж 10 року навчання або на 01 вересня 11 року навчання із контрольним заходом перевірки результатів за профільними предметами).		
44.	Одеська міська організація ВГО Громадська рада освітян та науковців України		Порядок зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367 (зі змінами) не враховує: багатопрофільність у ліцях в механізмі конкурсних випробувань; механізм формування профільних класів у ліцях, які забезпечують здобуття базової середньої освіти; рівний (однаковий) доступ здобувачів освіти з інших гімназій до ліцею (учнів з ліцею переводять до 10 класу), що порушує їх права.	Відхилено	Зазначені пропозиції не стосуються проєкту ТОП.

45.	Одеська міська організація ВГО Громадська рада освітян та науковців України		Порядок поділу класу на групи при вивченні окремих предметів у закладах загальної середньої освіти (у діючій редакції) не реалізує повною мірою новий Закон «Про повну загальну середню освіту» та засади профільної освіти. Потрібно внесення змін для організації поглибленого вивчення профільних предметів та предметів вибіркового освітнього компоненту.	Відхилено	Зазначені пропозиції не стосуються проєкту ТОП.
46.	Одеська міська організація ВГО Громадська рада освітян та науковців України		Відсутня сучасна нормативна база щодо допрофільної підготовки та класів з поглибленим вивченням предметів, яка б відповідала сучасним засадам реформування та організації профільної освіти. Пропонуємо розробити Концепцію «Система раннього профілювання із галузевим спрямуванням для учнів 5-9 класів», яка б забезпечила спрямування освітніх траєкторій здобувачів освіти на освітні програми для 10-12 класів за різними кластерами.	Відхилено	Зазначені пропозиції не стосуються проєкту ТОП.

47.	Львівська міська рада Департамент освіти та культури Відділ освіти Шевченківського та Залізничного районів Львівський фізико-математичний ліцей-інтернат при Львівському національному університеті імені Івана Франка		На нашу думку пункт 6. Рекомендовані форми організації освітнього процесу цієї програми доцільно доповнити наступним текстом: Відповідно до пункту 9.3 Державних санітарних правил і норм влаштування, утримання загальноосвітніх навчальних закладів та організації навчально-виховного процесу ДСанПіН 5.5.2.008-01 у навчальному закладі може бути введено 6-денний навчальний тиждень.	Враховано	
-----	---	--	---	-----------	--

48.	Львівська міська рада Департамент освіти та культури Відділ освіти Шевченківського та Залізничного районів Львівський фізико-математичний ліцей-інтернат при Львівському національному університеті імені Івана Франка	Перелік модельних навчальних програм для обов'язкових освітніх компонентів, спільних для всіх профілів	Також ми вважаємо, що у Додатку 5 (розділ 5) Типової освітньої програми, у Переліку модельних навчальних програм для обов'язкових освітніх компонентів, спільних для всіх профілів слід змінити класи, у яких буде здійснюватися поглиблене вивчення предметів: Було: Зарубіжна література. 11–12 класи. Поглиблений рівень. Змінити на: Зарубіжна література. 10–12 класи. Поглиблений рівень. Було: Алгебра. 11–12 класи. Поглиблений рівень. Змінити на: Алгебра. 10–12 класи. Поглиблений рівень. Було: Географія. 11–12 класи. Поглиблений рівень. Змінити на: Географія. 10–12 класи. Поглиблений рівень. Щодо програми Математика. 10–12 класи. Поглиблений рівень, то ми вважаємо, що математику на поглибленому рівні краще вивчати	Враховано	
-----	--	--	---	-----------	--

			як два окремі предмети: алгебра та геометрія.		
49.	Межівський аграрний ліцей-інтернат МСР		Модель змінних груп є прогресивною, проте в багатьох регіонах бракує педагогічних працівників, здатних вести вузькоспеціалізовані чи інтегровані курси (особливо в малих громадах). Пропозиція: Передбачити в ТОП механізми підтримки: * дистанційне викладання предметів через платформу; * підготовка вчителів до міжпредметного викладання.	Відхилено	Передбачені пропозицією вимоги регулюються іншими НПА у сфері освіти

50.	Межівський аграрний ліцей-інтернат МСР		Необхідність прозорих орієнтирів для розробки власних курсів Пропозиція: Розробити банк зразків вибіркового курсів з відкритим доступом (з описом змісту, мети, компетентностей). Це допоможе закладам, які не мають ресурсів, для створення програм «з нуля».	Взято до уваги.	
51.	Межівський аграрний ліцей-інтернат МСР		Врахування викликів в сільській місцевості Зауваження: ТОП орієнтований на ідеальні умови, однак у сільських громадах обмеженість кадрів, матеріально-технічної бази й кількості здобувачів освіти може унеможливити реалізацію багатьох положень (змінні групи, вибіркковість тощо). Пропозиція: Передбачити адаптивну модель ТОП для невеликих ліцеїв або віддалених закладів: менше варіативності, але з гарантією базової якості та доступу до профільного навчання.	Враховано без внесення змін до проєкту.	Проект ТОП передбачає гнучкість і адаптивність під потреби закладу освіти.

52.	Національний Банк України	пропонуємо продовжити вивчення курсу «Підприємництво і фінансова грамотність» у старших класах у межах обов’язкових освітніх компонентів, спільних для всіх профілів. Для забезпечення неперервного та системного формування ключової компетентності здобувачів освіти «підприємливість та фінансова грамотність» Національний банк готовий розробити модельні навчальні програми «Підприємництво і фінансова грамотність. 10-11 класи» для основного рівня та «Підприємництво і фінансова грамотність. 10-12 класи» для поглибленого рівня.	Враховано частково без внесення змін до проєкту.	Курс “Фінансова грамотність” може бути введено до навчального плану закладу освіти як обов’язковий профільний компонент або вибірковий для будь-якого профілю.
-----	------------------------------	---	---	---

53.	ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА РАДА КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМ НОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ»	Розділ 3. Загальний обсяг навчального навантаження	Розділ 3. «Загальний обсяг навчального навантаження на профільно-адаптаційному циклі та профільному циклі профільної середньої освіти, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання» доповнити словами «вибіркових освітніх компонентів, що фінансуються з місцевого бюджету (інтегрованих курсів, міжгалузових інтегрованих курсів; з урахуванням поділу на групи)».	Взято до уваги.	Проект ТОП не обмежує можливості фінансувати вибіркові освітні компоненти з місцевого бюджету.
54.	ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА РАДА КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМ НОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ»		У таблиці «Загальний обсяг навчального навантаження для 10– 12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ КЛАСТЕР (профілі з поглибленим вивченням історії та громадянської освіти)» у сьомому рядку «Математична/на тиждень» цифру 3 замінити на 2, цифри 2 – на 1; у восьмому рядку «Математична/на рік» 48 – на 32, 38 – на 19. 70 – на 35. 226 – на 121.	Відхилено	Оскільки перший семестр 10-го року навчання є профільно-адаптаційним, тобто спільним для всіх кластерів, і передбачає можливість зміни профілю, тому кількість годин є однаковою для всіх кластерів. У проекті ТОП міститься таке: "Кількість годин для обов'язкових освітніх компонентів у першому семестрі 10 класу є однаковою для всіх кластерів, що створює умови для компенсації можливих освітніх втрат, а також надає здобувачам освіти можливість ознайомитися з особливостями обраного профілю

					навчання та усвідомлено визначитися з подальшою освітньою траєкторією в профільно-адаптаційному циклі.
55.	ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА РАДА КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМ НОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ»		У п'ятнадцятому рядку «Соціальна та здоров'язбережувальна/на тиждень» цифри 3 замінити на 1; у шістнадцятому рядку «Соціальна та здоров'язбережувальна/на рік» цифри 48 – на 32, 57 – на 38, 105 – на 70, 210 – на 140.	Відхилено	Оскільки перший семестр 10-го року навчання є профільно-адаптаційним, тобто спільним для всіх кластерів, і передбачає можливість зміни профілю, тому кількість годин є однаковою для всіх кластерів. У проєкті ТОП міститься таке: "Кількість годин для обов'язкових освітніх компонентів у першому семестрі 10 класу є однаковою для всіх кластерів, що створює умови для компенсації можливих освітніх втрат, а також надає здобувачам освіти можливість ознайомитися з особливостями обраного профілю навчання та усвідомлено визначитися з подальшою освітньою траєкторією в профільно-адаптаційному циклі".

56.	ЧЕРНІВЕЦЬКА ОБЛАСНА РАДА КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМ НОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ»		У сімнадцятому рядку «Громадянська та історична/на тиждень» цифру 3 замінити на 5, цифри 6 – на 8; у вісімнадцятому рядку «Громадянська та історична/на рік» цифри 48 – на 80, 114 – на 152, 210 – на 280, 210 – на 245, 582 – на 757.	Відхилено	Оскільки перший семестр 10-го року навчання є профільно-адаптаційним, тобто спільним для всіх кластерів, і передбачає можливість зміни профілю, тому кількість годин є однаковою для всіх кластерів. У проекті ТОП міститься таке: "Кількість годин для обов'язкових освітніх компонентів у першому семестрі 10 класу є однаковою для всіх кластерів, що створює умови для компенсації можливих освітніх втрат, а також надає здобувачам освіти можливість ознайомитися з особливостями обраного профілю навчання та усвідомлено визначитися з подальшою освітньою траєкторією в профільно-адаптаційному циклі".
57.	Островська Юлія		Пропоную переглянути мовно- літературний кластер (профілі з поглибленим вивченням української мови та літератури), що розміщений в додатку 3 до Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за	Враховано без внесення змін до проекту.	Кількість годин на вивчення предметів / курсів може бути збільшена за рахунок годин для вибіркових освітніх компонентів.

			академічним спрямуванням (розділ 4). Запропонований у навчальному плані розподіл годин, зокрема, з української мови не дуже схожий на поглиблене вивчення предмета		
58.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації		Передбачити набір в академічний ліцей на конкурсній основі. Бажано також вказати можливі варіанти добору: за середнім балом в свідоцтві; за балами ЗНО (воно передбачене чинним законодавством), на основі співбесіди/вступного іспиту тощо. Відповідно до частини 3. ст. 9 згаданого Закону України текст треба доповнити вказівкою, що конкурс може не проводитися, якщо кількість поданих заяв про зарахування не перевищує загальної кількості вільних місць у відповідних класах.	Відхилено	Пропозиція суперечить принципу рівного доступу до якісної освіти.

59.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації		У Проекті на с. 1 зазначено, що ТОП «визначає загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання». Пропозиція 1: Виправити помилку. Перший цикл профільної середньої освіти називається профільно-адаптаційним (10 рік навчання); другий - профільним (11-12 роки навчання).	Враховано	
60.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації		Пропозиція 2: Надати самим ліцеям право розподіляти години за роками навчання в межах кожної галузі. Це допоможе педколективам і учнівству більш раціонально планувати вивчення непрофільних предметів/інтегрованих курсів та предметів/курсів за вибором. Не доведеться також включати в навчальні плани предмети/курси, на вивчення яких у семестрі можна виділити тільки одну годину на тиждень. Очевидно, що предмети,	Відхилено.	Пропозиція (зміни в Закон України «Про повну загальну середню освіту») не стосується громадського обговорення проєкту ТОП.

			обов'язкові для ЗНО/НМТ, учні вивчатимуть три роки, решту обов'язкового компонента - за власним вибором і в залежності від обраного профілю. Для реалізації цієї пропозиції необхідно внести зміни у Закон України «Про повну загальну середню освіту», а саме доповнити п. 2 статі 11: « - загальний обсяг навчального навантаження на відповідному рівні (циклі) повної загальної середньої освіти (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання (за виключенням програм профільної освіти)».		
61.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації		На с. 4 Проекту вказано: «Здобувачі освіти можуть змінювати профіль навчання в будь-який час упродовж 10 року навчання, але не пізніше ніж після завершення профільно-адаптаційного циклу». Пропозиція 1: Через те, що ліцей укладає навчальні плани на рік та розклад занять на семестр, доречно зазначити, що здобувачі освіти можуть змінювати профіль	Відхилено.	Пропозиція обмежує права здобувачів освіти.

			навчання після завершення першого або другого семестру 10 року навчання, але не пізніше ніж після завершення профільно-адаптаційного циклу.		
62.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації		Пропозиція 2. Учням слід надати право обирати час вивчення окремих профільних предметів та предметів за вибором. Для цього вказану тезу варто доповнити: «Час та послідовність вивчення предметів/курсів для профільного навчання і предметів/курсів вибіркового компонента профільної освіти фіксується в річних індивідуальних навчальних планах учнів, які погоджені директором ліцею».	Відхилено.	Пропозиція не регулюється ТОП і може бути реалізована на рівні закладу освіти.

63.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації		На с. 2 Проєкту зазначено: «Освітня програма академічного ліцею може містити кілька навчальних планів, кожен із яких відповідає певному профілю (і, відповідно, кластеру). Для цього академічний ліцей: обирає для кожного профілю відповідний типовий навчальний план; формує в межах освітньої програми академічного ліцею окремі навчальні плани на основі кожного з обраних типових планів; в освітній програмі зазначає, що в академічному ліцеї наявні профілі за різними кластерами, і тому застосовуються відповідні варіанти типових навчальних планів». На с. 7 наголошується, що «академічний ліцей самостійно формує профілі навчання, використовуючи типові навчальні плани, запропоновані у Типовій освітній програмі, для одного чи кількох кластерів (мовно-літературний, соціально-гуманітарний, STEM), відповідно	Взято до уваги.	У проєкті ТОП зазначено, що «академічний ліцей самостійно формує профілі навчання, використовуючи типові навчальні плани, запропоновані у Типовій освітній програмі, для одного чи кількох кластерів (мовно-літературний, соціально-гуманітарний, STEM), відповідно до запитів здобувачів освіти та можливостей закладу». Крім того, зазначена пропозиція не суперечить можливості створювати нетипові освітні програми.
-----	--	--	---	-----------------	--

			до запитів здобувачів освіти та можливостей закладу». На с. 8 роз'яснено: «Якщо профіль навчання, сформований академічним ліцеєм, передбачає поглиблене вивчення навчальних предметів / курсів, які не зазначені в типових навчальних планах Типової освітньої програми, академічний ліцей може обрати типовий навчальний план відповідного кластера як базовий та доповнити його необхідними навчальними предметами та/або курсами з переліку вибіркового освітніх компонентів». Пропозиція: Зняти вимогу, що навчальні плани ліцею мають бути укладені тільки на основі запропонованих семи ТНП та/або зазначити, що наведені варіанти - це зразки навчальних планів. Запропонований у Проекті механізм формування профілів та укладення навчальних планів надмір складний. Його опис в тексті ТОП розкидано. Вимога формувати навчальні плани ліцеїв		
--	--	--	---	--	--

			тільки на основі того чи іншого із семи запропонованих ТНП обмежує надану їм академічну автономію.		
--	--	--	--	--	--

64.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації		На с.7 Проекту та в наведених ТНП передбачено «профілі із поглибленим вивченням географії та іноземної мови в межах соціально-гуманітарного кластера, що інтегрує природничу та мовно-літературну освітні галузі». Пропозиція: Профілі з поглибленим вивченням географії та іноземної мови, які віднесені в Проекті ТОП до соціально-гуманітарного кластера, додати до STEM кластера, оскільки цей профіль не передбачає поглибленого вивчення основ жодної з соціальних наук (соціології, права, політології), чи хоча б основ філософії. Для соціально-гуманітарного кластера можна запропонувати інші варіанти профілів, наприклад, профіль з поглибленим вивченням літератури та основ соціальних наук або профілі іноземної мови та права. До речі, збільшення кількості варіантів типових навчальних планів під профілі, зокрема, багатогалузевих, що поєднують поглиблене вивчення навчальних предметів /	Відхилено	Профіль із поглибленим вивченням географії та іноземної мови доцільно залишити в соціально-гуманітарному кластері: географія в цьому профілі трактується як соціальна наука, що охоплює теми соціальної географії, економіки, глобальних процесів і взаємодії суспільства з середовищем, а не як природнича дисципліна. Інтеграція іноземної мови підтримує міжкультурний і суспільний фокус.
-----	--	--	--	-----------	--

			курсів з різних галузей, розширить діапазон вибору ліцеями профілів навчання. Слід зазначити також, що профіль із поглибленим вивченням географії та іноземної мови в межах соціально-гуманітарного кластера - це єдиний і, на жаль, невдалий приклад багатогалузевих профілів. Педколективи ліцеїв, взоруючись на нього, можуть формувати й інші профілі, що не матимуть належних до кластера профільних предметів.		
--	--	--	---	--	--

65.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації	Додатки 3, 4.	У запропоновані в Додатку 3 і Додатку 4 типові навчальні плани (ТНП) включено предмети/інтегровані курси, на які виділено мінімально одну годину на тиждень. Йдеться, зокрема, про «Українську літературу» та «Зарубіжну літературу» (в мовно-літературному кластері по 1 год на тиждень в 10-12 класах), «Інтегрований курс соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі» (1 год на тиждень в 10-11 класах), «Інформатику», «Технології» та «Мистецтво» (по 1 год на тиждень в 10 кл.), «Історію України» та «Всесвітню історію» в соціально-гуманітарному кластері (1 год на тиждень в першому семестрі 10 кл.). Пропозиція 1: Вилучити з переліку обов'язкових «Інтегрований курс соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі». Соціальна та здоров'язбережна освітня галузь - єдина, для якої передбачено два обов'язкові компоненти	Відхилено	Суперечить Державному стандарту профільної середньої освіти.
-----	--	---------------	---	-----------	--

			(інтегрований курс соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі та навчальний предмет «Захист України»). Через наявність аж двох обов'язкових компонентів, кожному з них бракує навчальних годин. Предмет «Захист України» цілком забезпечує досягнення обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом профільної освіти для цієї галузі.		
66.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації	Додатки 3, 4.	Пропозиція 2. Передбачити вивчення предмета «Захист України» упродовж 10-12 років навчання та передати йому навчальні години, виділені на вивчення інтегрованого курсу соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі. Актуальність і значимість цього предмета для української	Відхилено	Нова модельна навчальна програма інтегрованого курсу «Захист України» побудована за модульним принципом, що забезпечує її гнучкість, варіативність і адаптивність до потреб здобувачів освіти. Програма структурована таким чином, щоб досягнення очікуваних результатів навчання відбувалося впродовж двох навчальних років — у 10-х та 11-х

			молоді, і юнаків, і юнок, найкраще обґрунтовує геополітична ситуація, в якій найближчі роки, а може й десятки років перебуватиме Україна.		класах — із тижневим навантаженням 2 години. Такий розподіл відповідає логіці поступового й послідовного формування необхідних знань, умінь та практичних навичок, зокрема у сферах домедичної допомоги, безпеки, національного спротиву, цивільного захисту та військової справи. Водночас Типова освітня програма передбачає можливість інституційної автономії: заклади освіти можуть самостійно ухвалити рішення про поглиблене опрацювання окремих модулів курсу у 12-му класі й використовувати для цього години варіативного компонента. Такий підхід дає змогу врахувати як інтереси здобувачів освіти, так і специфіку освітньої траєкторії ліцею, не порушуючи загальної структури програми.
67.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації	Додатки 3, 4.	Пропозиція 3. Вилучити з типових навчальних планів предмети «Українська література» та «Зарубіжна література». Натомість включити інтегрований україноцентричний курс	Частково враховано	У проєкті ТОП розінтегроване вивчення української та зарубіжної літератури збережено лише для мовно-літературного кластера з профілями, що передбачають поглиблене вивчення української

			«Література» або предмет «Українська література в світовому контексті».		мови та літератури. Для профілів з поглибленим вивченням іноземної мови (в межах того само кластера) розінтегровані рішення вилучено. Такий підхід забезпечує гнучкість у формуванні змісту літературної освіти та відповідає меті профілізації — створити умови для поглибленого опанування предметів, релевантних до освітнього спрямування здобувачів освіти.
68.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації		Пропозиція 4. Вилучити з варіанту типового навчального плану для соціально-гуманітарного кластера, що на с. 48, предмети «Історія України» та «Всесвітня історія». Замінити ці предмети україноцентричним предметом «Історія» або інтегрованим курсом «Історія: Україна і світ». Викладання у профільній школі виключно єдиного курсу історії передбачено «Концептуальними засадами реформування історичної освіти в системі загальної середньої освіти», що були затверджені наказом Міністерства освіти і	Прийнято частково без внесення змін до проєкту.	Пропозиція не суперечить проєкту ТОП. Поглиблене вивчення предметів/курсів у профілях з поглибленим вивченням історії і громадянської освіти може відбуватися як розінтегровано, так й інтегровано.

			науки України №1072 від 30 липня 2024 р.. У цьому ж документі визначено, що «для профільної освіти доцільним є запровадження спеціальних курсів, таких як, наприклад: історична географія; локальна / регіональна історія; інтелектуальна історія; історія культури; історія етнічних та/або релігійних громад; історія й досвід виживання / протистояння тоталітарним режимам, імперіям під час війн; історія політичних і правових учень, історія державотворення та ін. Для профілів інших спрямувань будуть необхідні спеціальні курси, пов'язані з історією наукових відкриттів, технічних винаходів, фінансів та економіки, збереження довкілля, повсякденна історія та ін.».		
--	--	--	--	--	--

69.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації		Пропозиція 5. Відмовитись від фіксації у типових навчальних планах, поміщених в додатках 3 та 4, навчальних годин для предметів «Інформатика», «Технології» та «Мистецтво» виключно на 10 рік навчання та ще й розписування цих годин по семестрах. Години у ТНП на ці предмети треба виділити загалом на 10-12 роки навчання, щоб сам ліцей вирішував, у якому навчальному році та в якому семестрі ці предмети викладатимуться.	Відхилено	Викладання предметів «Інформатика», «Технології» та «Мистецтво» в 10-му класі узгоджується зі структурою профільної середньої освіти, закладеною в Державному стандарті, яка передбачає поступове збільшення обсягу навчального навантаження на профільні предмети у 11–12-х класах. Відповідно, 10-й клас виконує роль спільної бази для всіх здобувачів освіти, де передбачено засвоєння загальнообов'язкових предметів, які формують цілісну картину світу та ключові компетентності незалежно від профілю. Концентрація вивчення предметів мистецької, технологічної та інформатичної галузей саме у 10-му класі дає змогу забезпечити належний рівень загальної підготовки, а також вивільнити години для поглибленого опанування профільних дисциплін у наступних роках навчання.
-----	--	--	--	-----------	--

70.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації	Додаток 1.	У Пояснювальних записках Типового навчального плану для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою (ТОП, додаток 3, с.43) та Типового навчального плану для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням мовою корінного народу або національної меншини поряд з державною мовою чи з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини (ТОП, додаток 4, с. 63) зазначено: «Вивчення навчальних предметів та/або інтегрованих курсів мистецької освітньої галузі може бути завершене на кінець профільно-адаптаційного циклу для всіх профілів». Пропозиція: Вилучити вказану тезу. Передбачити в мовно-літературному кластері окремі міжгалузеві профілі для поглибленого вивчення літератури і мистецтв. Естетичне виховання та вивчення основ культурології - важливе навчально-пізнавальне	Частково враховано	1. У 6 розділі додати "профілі з поглибленим вивченням мистецтва" у абзаці: 6. Рекомендовані форми організації освітнього процесу - соціально-гуманітарний кластер (зокрема профілі з поглибленим вивченням історії та громадянської освіти, профілі з поглибленим вивченням географії та іноземної мови, профілі з поглибленим вивченням мистецтва). 2. У Додатку 1 до Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням (розділ 3) додати таблицю <i>СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ КЛАСТЕР (профілі з поглибленим вивченням мистецтва)</i>. 3. У Додатку 2 до Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням (розділ 3) додати таблицю <i>СОЦІАЛЬНО-</i>
-----	--	------------	--	--------------------	---

			підґрунтя для розвитку особистості учня/учениці. Тож, не слід обмежувати осмислення змісту цієї галузі для всіх профілів профільно-адаптаційним циклом.		<i>ГУМАНІТАРНИЙ КЛАСТЕР (профілі з поглибленим вивченням мистецтва).</i> 4.Доповнити у Додатку 3 "У Типовому навчальному плані для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою (Додаток 3): Вивчення навчальних предметів та/або інтегрованих курсів мистецької освітньої галузі може бути завершене на кінець профільно-адаптаційного циклу для всіх профілів у межах мовно-літературного і STEM-кластерів та профілів у межах соціально-гуманітарного кластера, окрім профілів із поглибленим вивченням мистецтва, де передбачено вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво» разом із поглибленим вивченням одного або декількох видів мистецтва. 3. "У Типовому навчальному плані для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою (Додаток 3) долучити таблицю СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ КЛАСТЕР (профілі з поглибленим вивченням мистецтва).
--	--	--	--	--	---

				4. Доповнити У Додатку 4 до Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням (розділ 4) Вивчення навчальних предметів та/або інтегрованих курсів мистецької освітньої галузі може бути завершене на кінець профільно-адаптаційного циклу для всіх профілів у межах мовно-літературного і STEM-кластерів та профілів у межах соціально-гуманітарного кластера, окрім профілів із поглибленим вивченням мистецтва, де передбачено вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво» разом із поглибленим вивченням одного або декількох видів мистецтва. 5.Долучити таблицю У Додатку 4 до Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням (розділ 4) СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИЙ
--	--	--	--	---

					<i>КЛАСТЕР (профілі з поглибленим вивченням мистецтва).</i>
--	--	--	--	--	---

71.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації	Додатки 1, 2	У Пояснювальних записках Типового навчального плану для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням українською мовою (ТОП, додаток 3, с.40) та Типового навчального плану для 10–12 класів академічних ліцеїв з навчанням мовою корінного народу або національної меншини поряд з державною мовою чи з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини (ТОП, додаток 4, с. 59) вказано: «Уроки з фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов’язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані академічного ліцею для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час гранично допустимого навчального навантаження. Пропозиція: Обов’язкові уроки з фізичної культури як окремого	Відхилено	Суперечить частині четвертій статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт». Специфіку вивчення фізичної культури на 11 і 12 роках навчання буде відображено у відповідних модельних навчальних програмах.
-----	--	--------------	---	-----------	--

			предмета проводити тільки в 10 класі. В 11 і 12 класах (профільний цикл) в межах виділених годин на заняття з фізичної культури передбачити заняття в спортивних секціях або (для учнів з вадами розвитку) у групах лікувальної (лікувально-профілактичної) фізкультури. Доповнити пояснювальні записки обох названих ТНП відповідним коментарем.		
--	--	--	---	--	--

72.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації	«Рекомендовані форми організації освітнього процесу»	У «Рекомендованих формах організації освітнього процесу» (п.6 Проекту ТОП, с.9) зазначається: «Учні, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, та реалізують право на навчання відповідними мовами в державних, комунальних чи корпоративних закладах освіти, можуть здобувати профільну середню освіту відповідними мовами національних меншин, за винятком навчальних предметів / курсів, пов'язаних із вивченням української мови, української літератури та історії України, які вивчають державною мовою». Пропозиція: Доповнити п.6 рекомендацією, що окрім українознавчих предметів, державною мовою доцільно вивчати предмети поглибленого рівня, обов'язкові для обраного профілю освіти, а також предмет «Захист України». Ініціювати внесення відповідних змін та	Відхилено	Пропозиція суперечить статті 5 Закону України «Про повну загальну середню освіту».
-----	--	--	---	-----------	--

			доповнень до ст. 5 Закону України «Про повну загальну середню освіту». Вивчення українською мовою тільки трьох предметів: української мови, української літератури та історії України, фактично унеможлиблює навчання в ЗВО України випускників ліцеїв з навчанням мовою корінного народу або національної меншини. Вони не володітимуть українською науковою термінологією, тож змушені будуть або відмовитися від вищої освіти, або пробувати вступити у ЗВО держави, у яких мовою викладання є їхня рідна мова.		
--	--	--	---	--	--

73.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації		В «Описі інструментарію оцінювання» (п.7 Проекту ТОП) вказано: «Підсумкове оцінювання здійснюють за групами результатів навчання, що передбачені Державним стандартом. Річне оцінювання та державна підсумкова атестація здійснюються за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, що видають здобувачеві освіти щороку в разі переведення на наступний рік навчання». Пропозиція: Вилучити з тексту ТОП тезу про «оцінювання за групами результатів навчання, що передбачені Державним стандартом». Оцінювання за групами результатів несумісне з використанням рівневого оцінювання в 12-бальній шкалі. Оцінок за групами результатів, визначених Державним стандартом профільної середньої освіти, буде кілька десятків (тільки для громадянської та історичної галузі	Відхилено	Оцінювання за групами результатів навчання передбачає, що навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюють за сформованими компетентностями, які представлені в Державних стандартах освіти за галузями через вимоги до результатів навчання, які об'єднано в групи. Таке структурування дає змогу вчителям і здобувачам освіти розуміти, які саме вміння та знання очікуються, і як вони взаємопов'язані. Оцінювання за групами результатів не суперечить 12-бальній системі оцінювання, оскільки рівень досягнення результатів може бути виражений у балах, що забезпечує об'єктивність і прозорість оцінювання. Крім того, такий підхід сприяє формуванню цілісної картини навчального поступу здобувачів освіти, допомагає виявити сильні та слабкі сторони в їхньому навчанні та забезпечує можливість для коригування освітнього процесу відповідно до індивідуальних потреб кожного здобувача й кожної здобувачки освіти.
-----	--	--	--	-----------	--

			таких груп результатів визначено шість). Оцінювання за групами результатів не передбачене чинним законодавством.		
74.	Департамент освіти і науки Львівської обласної держадміністрації		Пропонуємо: 1. Розробити та затвердити окремий нормативно-правовий акт, який би врегулював порядок поділу учнів академічних ліцеїв на групи під час вивчення окремих навчальних предметів. 2. Передбачити механізм оновлення переліку предметів і критеріїв поділу відповідно до змін в освітніх стандартах. 3. У новому документі врахувати: особливості профільного навчання та варіативність освітніх програм;	Відхилено	Не стосується проекту ТОП.

			оптимальні кількісні параметри для поділу груп (за предметами, типом занять практичні, лабораторні, індивідуальні тощо); можливість поділу на групи як в очній, так і в змішаній/дистанційній формах навчання; окремі умови для спеціальних предметів, таких як "Захист України", інформатика, хімія, фізика, іноземні мови тощо.		
75.	Інна Совсун народна депутатка України		Переглянути розподіл годин між різними галузями, вивільнивши додаткові 1,5 години тижневого навчального навантаження для громадянської та історичної освітньої галузі. Передбачити обов'язкове викладання двох окремих освітніх курсів у межах громадянської та історичної галузі: «Історія України і світу» - 3 години; «Громадянська освіта» - 1,5 години.	Відхилено	Вивільнення 1,5 годин шляхом перегляду інших галузей не є обґрунтованим, оскільки всі освітні галузі мають забезпечувати формування ключових компетентностей і досягнення всіх результатів навчання. За потреби збільшення навантаження на громадянську та історичну галузь може бути реалізовано за рахунок варіативного компонента.

76.	Інна Совсун народна депутатка України	Пояснювальна записка	Внести відповідні зміни у пояснювальну записку до Типової освітньої програми, а саме до розділу, що стосується варіантів вивчення предметів громадянської та історичної освітньої галузі: «У громадянській та історичній освітній галузі передбачено такі варіанти освітніх компонентів (без зазначення обов’язкових освітніх компонентів за обраним профілем та вибіркового освітніх компонентів відповідно до освітніх галузей): Варіант 1 - вивчення окремо інтегрованого курсу «Історія України і світу» та інтегрованого курсу «Громадянська освіта» для всіх профілів у межах усіх кластерів, окрім профілів із поглибленим вивченням історії та громадянської освіти в межах соціально-гуманітарного кластера; Варіант 2 - вивчення інтегрованого курсу «Історія України і світу» та інтегрованого курсу	Відхилено	Інтегроване вивчення історії України і громадянської освіти у старшій профільній школі відповідає Концептуальним засадам реформування історичної освіти, затвердженим наказом МОН № 1072 від 30 липня 2024 року. У документі підкреслено, що поєднання історичних і громадянських компонентів сприяє формуванню цілісного розуміння історичних процесів, демократичних принципів, національної ідентичності та громадянської відповідальності. Такий підхід реалізується у вигляді інтегрованого курсу в непрофільних кластерах — з акцентом на українознавчому змісті й розвитку громадянських компетентностей. Водночас у профілях із поглибленим вивченням історії та громадянської освіти передбачено можливість розінтегрованого вивчення історії та громадянської освіти, що забезпечує глибше занурення у складові компоненти галузі.
-----	---	-------------------------	---	-----------	---

			«Громадянська освіта» або окремих предметів «Історія України», «Всесвітня історія» та «Громадянська освіта» - для профілів із поглибленим вивченням історії та громадянської освіти в межах соціально-гуманітарного кластера.»		
--	--	--	--	--	--
